

Vannet der vi bor

Så viktig er vannet!

Vi har mye vann i Norge, og de fleste av oss bor nær et vassdrag eller en strand.

Vannet dekker grunnleggende behov fra det øyeblikket vi står opp om morgenen og går på badet. Vi tar det for gitt at vi har vann i springen til dusjing og tannpuss, og trygt vann til drikking og matlaging.

Arbeidsplassene våre er ofte avhengige av at vi har nok godt vann som ressurs, særlig innen landbruk og næringsmiddelbransjen, vannkraftbransjen og fiskeoppdrett.

Dersom vannet skulle bli borte fra skoler, sykehjem og sykehus tar det ikke mange timene før situasjonen blir kritisk.

Når vi beveger oss ute velger vi som regel å legge turen nær der vannet leker og bølgene slår: langs elva og strykene, eller bortover stranden.

Det gir oss livskvalitet å kunne ta en dukkert, oppleve fisk i elva, høre fossebruset og nyte bølgeskvalpet. Vann er viktig for oss.

Hvordan står det til med vannet?

Det meste av vannmiljøet vårt har god helse. I motsetning til store deler av verden rammes vi sjelden av tørke og vannmangel, og vi slipper som regel å bekymre oss for om vannet er trygt. Men alt står likevel ikke bra til. I flere av byene må vi i perioder koke vannet. I en del av fjordene våre fører gamle utslipp til at vi har kostholdsråd og ikke kan spise fritt av fisken vi tar opp der. Særlig gravide er utsatte.

I flere vassdrag og fjorder ligger det igjen gamle synder i form av gift fra industri og gruvedrift som må ryddes opp. Selv om vi har kontroll på de farligste punktutslippene av forurensing, er ikke utfordringene med sur nedbør og utslipp fra spredt bebyggelse og landbruk løst. Andre

steder er fisken borte og livet i elva redusert fordi tekniske inngrep har skapt hindringer for både elva og fisken. Flere steder er vassdragene tørrlagt deler av året på grunn av vannkraftregulering. I tillegg har fiskeoppdrett ført til at villfisken belastes av rømt oppdrettsfisk og parasitter. Summen av alle disse påvirkningene og inngrepene har ført til at den verdifulle villaksen er blitt borte mange steder og trues andre steder. Langs deler av kysten er sukkertaren og kysttorsken i ferd med å forsvinne.

Dersom naturmangfoldet blir vesentlig redusert og balansen i økosystemet blir forstyrret kan vi ikke være trygge på at naturen vil være i stand til å levere oss nok godt vann i fremtiden.

Et løft for vannmiljøet

For å ivareta vannet vårt bedre ble en ny og helhetlig vannforvaltning testet ut i 29 pilotområder rundt i landet fra 2007-2009. Fra 2010 til 2015 skal det lages planer for god forvaltning av vannet der vi bor, i hele landet. Vannforvaltningen skal ikke lenger være stykkevis og delt. Vannet skal ivaretas der det renner, fra fjell til fjord. Da må vi samarbeid langs vassdragene og på tvers av kommuner og fylker.

Alle som bruker eller påvirker vann skal stå sammen om dette.

” Vann er kilden til alt liv men også viktig for det gode liv!”

Dette sier ordfører Ildri Eidem Løvaas i Oppegård kommune om vann.

Oppegård er en av kommunene i vannområdet PURA—Bunnefjorden med Årungen og Gjersjøvassdraget. Nedenfor kan du lese mer om hva hun mener om vann:

Foto: Tomas Moss

”Oppegårdingene er aktive mennesker. Vi bruker gjerne fritiden i naturen. En del av naturopplevelsen er nettopp knyttet til vannet, enten det er på Kolbotn, ved fjorden eller i Marka. Fiske er også attraktivt blant innbyggerne. Det vil man gjerne kunne gjøre lokalt. Arbeidet med fiske-muligheter i Gjersjøelva har derfor engasjert lokale foreninger i lang tid.

Kolbotnvannet midt i Kolbotn sentrum er på mange måter en perle allerede. Med ny jernbanestasjon på plass om noen år vil sentrum utvikles enda mer, og jeg håper og tror at Kolbotnvannet vil bli et unikt rekreasjons-område sommer som vinter i vårt ”nye” sentrum.

At vannet er viktig i Oppegård har historiske årsaker. For Oppegård er historien om tømmereksport og sagbruksdrift ved Gjersjøelva sentral. Vannkraften var grunnlaget for Ljansbruket og førte med seg aktiviteter i området med sagdrift, mølledrift og utskipping av tømmer.

Vårt mest kritiske fokus når det gjelder vann er selvsagt drikkevannskilden vår – Gjersjøen. Kunnskapen om hva som vil trygge drikkevannet viser oss at kommunegrenser er uten betydning. Vårt drikkevann er helt avhengig av at nabokommuner gjør en stor innsats i tillegg den innsatsen vi selv må gjøre. Å opprettholde Gjersjøen som drikkevannkilde for nærområdet er veldig viktig. Dette er en unik ressurs for befolkningen.”

God vannforvaltning starter lokalt

Vannet renner nær der vi bor. Derfor må god og fornuftig vannforvaltning begynne på det lokale nivået. Det er innbyggerne og kommunene som kjenner nærområdet og har oversikt over både gammel og ny påvirkning på vannet.

Denne infoark serien sikter på å vise hvilke muligheter det lokale nivået har som deltakere i den nye, helhetlige vannforvaltningen. Det gjelder både borgerne og de frivillige organisasjonene, men ikke minst kommunens rolle og ansvar for å ivareta vannet der vi bor.

Du kan finne mer informasjon:

- www.vannportalen.no
- <http://water.europa.eu>
- <http://vann.nett.nve.no>

Andre infoark i denne serien du bør lese:

- ”Kommunen sitter med nøkkelen” - Ansvar og forventninger
- ”Vannet renner der det vil” - Om inndeling i vannområder
- Et nytt løft for vannmiljøet - om helhetlig vannforvaltning
- ”Veien til bedre vannmiljø” - Tiltak og virkemidler i kommunene

Vann og lokal utvikling

For norske kommuner er det en konkurransefordel å kunne markedsføre produkter knyttet til godt norsk vannmiljø.

Foto: Ole F. Kløstrup

Villaksen og andre høstbare arter er en stor ressurs både for fritidsfiske og turisme.

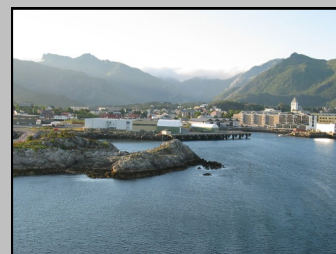

Foto: Tore Høyland

Svolvær havn

Vassdrags- og fjordlandskapet vårt har en uerstattelig verdi både for reiselivsnæringen og for kommuner som vil tiltrekke seg nye innbyggere.

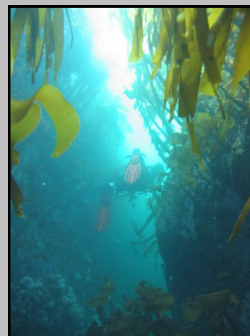

Foto: Maria P. Salmer

Dykking

Fritidsaktiviteter knyttet til vann er viktig for rekreasjon og innbyggernes helse.